

Hørings svar

Saksnr. 19/ 2280, 22.06.2020: "Forslag om merverdiavgiftsplikt ved omsetning og formidling av alternativ behandling, kosmetisk kirurgi og kosmetisk behandling."

Norsk Massasjeforening er sterkt imot Finansdepartementets høringsforslag, og leverer her et hørings svar med forslag til andre løsninger.

Hovedløsningen er en styrket registerordning med felles utdanningskrav for alle godkjente utøverorganisasjoner, og et minimumskrav til antall medlemmer som gjelder også etter registrering slik at vi unngår små, spekulative organisasjoner og useriøse behandlingsformer.

Alternativt kan man vurdere et nytt register (med samme kvalitetskrav) for komplementær behandling som utelukkende gir registreringsrett og MVA-unntak for behandlingsformer som baserer seg på vestlig medisin og vitenskap. Dette vil styrke og avlaste det offentlige helsevesenet og belønne befolkningens egeninnsats for å ta vare på egen helse.

Innledning

Norsk Massasjeforening er Norges største utøverforening innen alternativ behandling med 900 betalende medlemmer. Vi er også den klart største foreningen i Alternativregisteret med over 600 av 4.100 registrerte utøvere.

Vi representerer 900 velutdannede og profesjonelle massasjeterapeuter som lever av å hjelpe Norges befolkning til å ta vare på kroppen sin. Betydningen av terapeutenes innsats er enorm, både for folkets helse og for landets økonomi. Massasjeterapeuter avlaste det offentlige helsevesenet, spesielt ved pasienter som sliter med muskel- og skjelettplager og stress. På den måten bidrar vi også til å begrense sykefravær i befolkningen.

Politikere og media har generelt liten innsikt i hva massasjeterapi er, og hvilken effekt det har. Vi ser ofte sammenblandinger med velværemassasje utført av uskolerte frisører eller hudpleiere. Vi ser også dessverre at bordeller blir fremstilt som "massasjesteder" og at dette blir grunnlaget for å kalle massasjebransjen for useriøs.

Det er viktig at politikerne forstår at massasjebransjen primært består av profesjonelle terapeuter som er viktige bidragsyttere til forebyggende helsearbeid.

Formell kritikk

Høringsforslaget er lagt frem 22.06.2020 med svært kort svarfrist 03.08.2020. Høringsrunden er altså plassert i fellesferien. Denne kombinasjonen er uheldig og kritikkverdig, da involverte parter får unødvendig kort tid på seg til å gi sine innspill.

Det er foreslått å fjerne MVA-unntaket allerede fra 01.01.2021. Det viser at departementet ikke er interessert i en faglig betryggende saksgang, men vil presse forslaget gjennom raskest mulig

Sammenblandingen med kosmetisk kirurgi er ulogisk og forstyrrende. Skjønnhetskirurger har like lite med helse å gjøre som frisører og hudpleiere. Det virker som Finansdepartementet tenker at utøvere i Alternativregisteret kun driver med velvære og kos. Det viser en urovekkende mangel på kunnskap.

Økonomi

Finansdepartementet er naturlig nok opptatt av økonomi, og hovedargumentet for høringsforslaget er at staten kan tjene anslagsvis 400 millioner i MVA per år ved å fjerne unntaket for alternativ helse.

Dette er særdeles lite troverdig.

Når prisene på helsetjenester blir 25% høyere sier det seg selv at kundestrømmen blir mindre. Det vet alle i bransjen som har forsøkt å heve prisene fra tid til annen. Det blir tungt å oppnå samme omsetning, og uten MVA-unntak vil det resterende overskuddet til terapeutene bli vesentlig lavere. Mange i denne bransjen lever fra hånd til munn og vil måtte stenge når inntekten reduseres. Det gjør at grunnlaget for MVA vil bli vesentlig lavere enn departementet anslår.

Det virker som om Finansdepartementet ikke har tatt høyde for den samfunnsøkonomiske kostnaden ved at massasjeterapi og andre behandlingsformer blir dyrere.

Vi vet at sykefravær som følge av muskel- og skjelettplager koster helsevesenet og arbeidsgivere milliardbeløp hvert år. Dette er lett å telle, men det finnes en stor og viktig gruppe som ikke kommer til syne like lett: Den delen av befolkningen som tar vare på sin egen helse ved å ta forebyggende behandling hos alternative terapeuter. Folk bruker ikke tid og penger på slik behandling for å få kos eller trøst - de gjør det fordi de kjenner at det har effekt.

Alternativ behandling sparer høyst sannsynlig samfunnet for vesentlig mer penger enn de kronene Finansdepartementet ønsker å tjene.

Intensjonen med MVA-unntaket er å belønne de innbyggerne som tar helseansvar og betaler for private helsetjenester selv, i stedet for å belaste det offentlige helsevesenet. Hva er departementets tanke ved å fjerne dette insentivet?

Forbrukervern

En av hovedhensiktene med Alternativregisteret og MVA-unntaket er å beskytte forbrukerne mot useriøs behandling som kan være skadelig eller bare lurert.

I alle bransjer finnes det individer, grupper, firmaer og metoder som er useriøse, kyniske eller inkompetente. Staten stenger ikke ned hele bransjer av den grunn, og pålegger dem heller ikke straff i form av økte offentlige avgifter. Man tar de skyldige enkeltaktørene i stedet.

I rettferdighetens navn kan man ikke fjerne MVA-unntaket bare fordi det finnes aktører innen alternativ behandling som oppfører seg uetisk. Etikk er et viktig element i enhver terapeututdanning, og det er grunn til å tro at det etiske nivået innen behandlerbransjen er høyere enn gjennomsnittet for befolkningen. Terapeuter er tross alt mennesker som har viet sitt liv til å hjelpe andre med deres plager og problemer.

For å verne forbrukerne er det essensielt at vi har en offentlig reguleringsordning for alternativ behandling som kan bidra til å sile ut de individene som bryter grenser. Denne ordningen bør bli strengere, ikke legges ned slik høringsforslaget går ut på.

Hvis Alternativregisteret legges ned forsvinner den eneste ordningen som holder bransjen i ørene, og hvis MVA-unntaket fjernes forsvinner den viktigste grunnen til at utøvere registrerer seg i det hele tatt.

Kontrollen blir svakere og det er forbrukerne som vil lide på grunn av dette.

Alternativregisteret

Da den norske registerordningen ble innført så man i stor grad til Danmark. Der har de tilsvarende ordning som vårt Alternativregister, med formelle krav til utøverforeningene som skal håndtere utøverne.

I Danmark fungerer ordningen svært godt siden befolkningen har kjennskap og tillit til den. De vet at en registrert utøver har kompetanse og en forretningsmessig drift som er til å stole på.

I Norge er det knapt noen som vet at Alternativregisteret eksisterer i det hele tatt, og det brukes overhodet ikke som en kilde til å finne seriøse terapeuter.

Hva er forskjellen?

Jo, Norge gjorde en gigantisk tabbe ved å ikke inkludere kjernen i den danske ordningen: Krav til utdanning. I Danmark må registrerte utøvere ha en utdanning på minst 660 timer, inkludert 200 timer anatomi og fysiologi, 100 timer sykdomslære og 250 timer innen den primære behandlingsform de skal drive med.

Hva har vi i Norge? Ingenting!

Av uforståelige grunner har norske helsemyndigheter bestemt at de ikke vil ha utdanningskrav fordi det kan gi inntrykk av at de anerkjenner effekten av behandlingene. Denne ideen mangler enhver form for logikk.

Slik registerordningen er i dag har man krav til formell organisering av utøverforeningene, men ingen spesifikke fagkrav. Det gir en anerkjennelse av at de godkjente foreningene er seriøst bygget opp, men stiller ingen faglige krav til utøverne annet enn det foreningene bestemmer selv, og det er høyst varierende fra 0 timer til mange hundre. Er det betryggende?

Hvis felles offentlige fagkrav ble innført ville det sile bort alle de utøverne som ikke gidder å skaffe seg en profesjonell plattform, og det ville være til glede for både forbrukere og seriøse terapeuter. Det ville overhodet ikke gi uttrykk for at behandlingene har effekt, slik helsemyndighetene frykter, men det ville gi anerkjennelse til de behandlerne som har gått på skole og lært et fag, i motsetning til sjarlataner.

Det finnes alternative behandlingsformer som har solid vitenskapelig dokumentert effekt, slik som massasjeterapi. Noen andre har sannsynlig effekt, men mangler forskningsmidler til å vise det. Og det er mange metoder som har tvilsom eller ingen effekt, bortsett fra placebo.

Dette burde imidlertid ikke være myndighetenes problem eller fokus fordi det avgjøres enkelt og brutalt av markedet. Hvis terapien er god kommer kundene tilbake - hvis ikke dør forretningen.

Myndighetene bør fokusere på at aktørene i dette markedet har både faglig og forretningsmessig grunnlag for å tilby ærlige og gjennomtenkte tjenester. Det får man gjennom en solid utdanning.

Forslag til nye krav

Alle de store utøverforeningene i registerordningen har solide fagkrav til sine medlemmer, og alle ønsker at registerordningen blir strengere.

Norsk Massasjeforening ønsker at det blir satt ned en gruppe bestående av de største foreningene som får i oppgave å utarbeide felles fagkrav. Disse kravene kan ta utgangspunktet i det disse foreningene allerede har, og samtidig se nærmere på hva som fungerer så godt i Danmark. Minimum må være 600 timer med hovedvekt på primær behandlingsform og anatomi/fysiologi. I tillegg er VEKS-kurs (vitenskap, etikk, kommunikasjon og samfunnslære) et viktig kurs. I massasjebansjen er dette nivået forlenget etablert.

23 av 39 godkjente foreninger i Alternativregisteret har mindre enn 30 medlemmer. Dette er svært underlig. Hva er poenget med å kreve 30 medlemmer for registrering når man tillater foreningene å skrumpe inn etterpå. Det skaper bare mulighet for en vennegjeng til å lage seg en forening og så melde seg ut igjen med en gang. Mange av disse småforeningene driver også med tjenester som ikke har noe med helse i vanlig forstand å gjøre.

Det bør være et krav at godkjente foreninger til enhver tid skal ha et medlemstall som er over grensen. Denne grensen kan gjerne heves til 50 eller 100 medlemmer. Vi er ikke tjent med mange små foreninger. De store foreningene fungerer vesentlig bedre som partnere for myndighetene og til å passe på medlemmene når det trengs. Ordninger som kollektiv ansvarsforsikring, innkjøpsordninger, tilbud på regnskapstjenester etc. fungerer best når medlemsmassen er stor. Det gjør også veiledning innen forretningsdrift, medisin, etikk og mye annet som foreningene bistår medlemmene med.

Hvor alternative skal vi være?

Det er grunn til å stille spørsmål ved om norske skattepenger skal brukes til å finansiere tjenester som bryter med vårt vitenskapelige syn på medisin og helse, og som også bryter kulturelt med våre tradisjoner og livssyn.

TCM (tradisjonell kinesisk medisin) inkludert akupunktur og andre asiatiske terapiformer er basert på ideen om energier som flyter rundt i kroppen og som må være i balanse for å opprettholde god helse. Disse energiene og energibanene har ikke vist seg frem i forskning, og de er ikke kompatible med vestlig medisin. Skal vi støtte dette?

Tilsvarende gjelder healing, homeopati og andre obskure behandlingsmetoder som har godkjenning i Alternativregisteret. Disse er basert på ideer som står i sterk motsetning til både vitenskap og fornuft. Homeopati er den behandlingsformen det har blitt forsket mest på, og som hver eneste gang viser null effekt. Hvor lenge skal vi godta denne praksisen?

Massasjeterapi har dessverre havnet i samme gruppe som disse og blir fremstilt som alternativ behandling. Det er historieløst og trist. Massasje har vært en integrert del av legekunsten siden Hippokrates, det dannet grunnlaget for fysioterapi og var for ikke lenge siden også en del av norske legers behandlingsmetodikk.

Komplementær behandling

Massasjeterapi er fremdeles en viktig metode for kiropraktorer, fysioterapeuter, manuellterapeuter, naprapater, osteopater og andre behandlere med lang utdanning, og som til dels er en del av det offentlige helsevesenet.

Ingen av disse bruker massasje i samme utstrekning som massasjeterapeuter, noe som er synd siden

massasje er etterspurt av kundene. Mange går til massør fordi de ikke får det de trenger hos fysioterapeuten, som hovedsakelig gir dem treningsprogrammer. Trening er god medisin, men det kan man gjøre på helsestudioet - det er ikke derfor man går til en terapeut.

Massasjeterapeuter og andre terapeutgrupper tilfører kundene noe det offentlige helsevesenet ikke har mye av: Tid. Det er sterkt etterspurt, men også kostbart. Helsevesenet trenger derfor avlastning.

Norsk Massasjeforeningen mener at det, som en ny modell, kunne være gunstig å erstatte Alternativregisteret med et nytt register for komplementær behandling. Der vil vi kun inkludere behandlingsformer som er basert på det samme vitenskapelige og medisinske grunnlaget som det offentlige helsevesenet.

Kombinert med høyere fagkrav ville dette gi trygghet til forbrukerne samtidig som det ville være enklere og mer hensiktsmessig for offentlige helsetjenester (leger, kiropraktorer og fysioterapeuter) å samarbeide med de komplementære utøverne. Man ville ha samme språk og samme forståelse av kropp og helse.

En slik gruppe ville naturlig inkludere massasjeterapeuter, osteopater og naprapater. Man kunne også vurdere utøvere innen helserettet trening, ernæring og coaching så lenge de holder seg til samme grunnleggende forklaringsmodell.

Det er velprøvd og velkjent at stressmestring og generell styrking av immunforsvaret er vesentlige faktorer for å overleve alvorlige sykdommer. Med en solid gruppe av komplementære terapeuter på laget, kunne det offentlige helsevesenet tilby et bredere og mer effektivt behandlingstilbud.

En spørreundersøkelse vi gjorde hos Norstat i juli viser at massasjeterapi har samme nivå av tillit i Norges befolkning som kiropraktikk, osteopati og naprapati. Det er på tide at vi får samme tillit fra politikerne.

Vennlig hilsen

KJETIL PRESTESÆTER

Kjetil Prestesæter

Daglig leder

Norsk Massasjeforening

